

Så foreligger der en ny situation. Det er ikke regeringens hensigt, at det skal være tilfældet, men så kommer der en ny situation, som jeg synes, man skal behandle politisk, bl.a. i Folketinget, og det vil jo bl.a. også ske ved at kigge på den lov, som forhåbentlig bliver vedtaget. Sådan må det jo være, men det ligger der ingen tanker om.

Til hr. Jørn Jespersen: Det er ikke ideologisk begrundet. Tanken er jo at forebygge og at sikre kvaliteten. Det kan man bl.a. se på forlængelsen af uddannelsen, som i øvrigt indeholder det samme med hensyn til at kunne bedøve, som man kræver af tandlægen.

Hvad er det så, disse tandplejere skal lave? De kunne bl.a. foretage dybderensning af tænder, altså paradontalbehandling, dvs. forebyggende paradontosebehandling. Det kan godt gøre ondt, så derfor var det en rigtig god idé, at de kunne bedøve. Det behøver man ikke at ringe efter en tandlæge for, og slet ikke, hvis det, vi lægger ind på det halve år, er præcis det samme, som tandlægen kan gøre, når det drejer sig om at kunne bedøve, og det er det, vi gerne vil.

Hvad så med kvaliteten er der blevet spurgt. Kvaliteten sikrer vi jo netop ved at give en autorisation, og så kan folk selv vælge, om de vil gå med præcis det problem til en tandplejer, som så giver sig den tid og udviser den omhu, der skal til.

Jeg er godt klar over, at det har været en sag, der har været længe undervejs, og der er forskellige meldinger til den.

Vedrørende spørgsmålet om at få hørings svarene: Tag telefonen, og jeg vil love, de kommer samme dag! Så vil jeg høre udvalget, om det er et generelt ønske, for så efterkommer jeg også meget gerne det.

Norge, Holland og Sverige har haft positive erfaringer på området, og derfor oplever jeg det ikke som nogen risikabel færd at stå ud på. Tværtimod bliver det en styrkelse af tandsundheden.

Socialdemokratiets ordfører var inde på, hvordan det ser ud med danskernes tandsundhed, og at det har noget at gøre med egenbetalingen på området. Det vil jeg da gerne tage op, for det synes jeg er et vigtigt område, og man kan da sige, at vi er begyndt meget godt.

På denne måde vil jeg sige, at tandpleje og forebyggelse er væsentligt, så det vil vi gerne give faggruppen autorisation til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 178: Forslag til lov om kliniske diætister.

Af sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen).

(Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Erkendelsen af kostens betydning ved behandling af en række sygdomme er nu en realitet. Den tid, hvor diæten betød havresuppe og fiskeboller, er for længst forbi. I mange år har man kendt, at f.eks. diabetes krævede en særlig sammensat kost. Siden har også viden om ernæringsfysiologiens betydning for behandling og helbredelse af en række sygdomme medført, at der stilles særlige krav til kosten.

Kravet til medarbejdernes uddannelse har således været stigende, hvilket også fremgår af Undervisningsministeriets bekendtgørelse om uddannelse af kliniske diætister på specialkursus ved Aarhus Universitet. I forhold til kostens betydning som et led i en række behandlinger og en eventuel skade ved forkert behandling vil en autorisation af diætister være en tryghed for patienterne.

Sikkerheden ved en autorisation skal naturligvis ses i de krav, der stilles for at få en sådan autorisation.

Socialdemokratiet finder det korrekt, at en basisuddannelse som ernærings- og husholdningsøkonom af 3½ års varighed eller en økonoma med 1 års overbygning i bl.a. fysiologi, bio-

kemi og diætetik samt 1 års praktisk uddannelse giver ret til autorisation.

Helt rimeligt er det, at diætister, der allerede har været fuldtidsbeskæftigede 1 år inden for de seneste 3 år og har den supplerede uddannelse ved Aarhus Universitet, har ret til autorisation. Jeg vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at autorisation også giver patienterne tryghed ved den pædagogiske vejledning, der ofte er en følge af diætbehandling. Langt de fleste diætister er ansat på sygehuse eller i lægecentre, hvor de arbejder sammen med andet personale, der er autoriseret inden for deres eget fag.

Socialdemokratiet er enig i, at der følger forpligtelser med en autorisation såsom journalføring, oplysningspligt, omhu og samvittighedsfuldhed svarende til lægelovens § 6, og at diætister er omfattet af Patientklagenævnets virksomhed.

De almindelige bestemmelser vedrørende et fags ret og pligt svarer til øvrige faggruppers vilkår. Jeg tror, det er en rigtig beslutning at indføre autorisation af kliniske diætister. Det vil give patienterne øget tryghed og sikre, at det led i forebyggelse og behandling af visse sygdomme udføres på fagligt forsvarlig måde.

Socialdemokratiet kan anbefale forslaget til positiv udvalgsbehandling og vedtagelse.

Ester Larsen (V):

I Venstre er vi generelt tilbageholdende over for, hvornår der skal gives autorisation til nye faggrupper. Der skal efter vores opfattelse være opfyldt relevante krav om sikkerhed for forbrugeren og andre relevante krav til faggruppens mulighed for at udføre selvstændig virksomhed, for at man skrider til autorisation. Vi skal nemlig passe på, at vi ikke udhuler autorisationsbegrebet eller benytter det til at tilgodese nogle irrelevante hensyn.

Da det virksomhedsområde, som er naturligt for kliniske diætister, overlappes af mange andre sundhedspersoners virke, forekommer det ikke umiddelbart indlysende rigtigt eller nødvendigt at indføre en autorisationsordning for kliniske diætister. Kliniske diætister udfører et dygtigt og væsentligt arbejde, og der står stor respekt om dem og deres indsats i det danske sundhedsvæsen. Der ligger ingen vurdering af diætisternes arbejde, heller ingen vurdering af kostens betydning i vores holdning til autorisation eller ej.

Det fremgår af lovforslaget, at dets formål er at beskytte titlen »kliniske diætister«. Det er

efter Venstres opfattelse for spinkelt et formål at ulejlige lovgivningsapparatet og administrationsapparatet med. Andre faggrupper har anvist farbare veje for titelbeskyttelse.

I Venstre er vi altså endnu ikke blevet overbevist om nødvendigheden af dette lovforslag.

Henriette Kjær (KF):

Man vil med dette lovforslag give autorisation til kliniske diætister, så forbrugerne let kan identificere netop denne behandlergruppe. Kliniske diætister kan allerede i dag nedsætte sig som selvstændige og udøve deres erhverv. Der er dog kun 1 pct., der driver deres egen praksis, mens resten er ansat på hospitaler eller i lægeklinikker.

Når denne faggruppe allerede har muligheden for at udøve sit erhverv, ser jeg ingen grund til, at den får autorisation.

Det arbejde, de kliniske diætister udfører, er godt og nyttigt. Meget medicin kan spares ved en ordentlig kostmægning, og der er ingen tvivl om, at der er behov for faggruppens arbejde, men jeg mener, at det er op til gruppen selv at skabe respekt om sin betegnelse. Det kan være et langt og sejt arbejde, men jeg ser intet behov for, at det offentlige skal give de uddannede diætister denne blåstempling, når de selv via deres organisation kan stadfæste og skabe respekt om deres virke.

Vi kan i Det Konservative Folkeparti derfor ikke støtte, at der gives autorisation til denne gruppe.

Jørn Jespersen (SF):

I SF er vi positive over for at give autorisation til de kliniske diætister, og som det allerede er påpeget af den socialdemokratiske ordfører, er der jo både et stort behov for og en stigende erkendelse af det nødvendige i at arbejde med kostens betydning for en lang række meget konkrete sygdomme.

Efter SF's opfattelse er det yderligere sådan, at kosten i virkeligheden har en endnu større betydning, end vi måske i dag er kommet til en fælles erkendelse af i det danske sundhedssystem.

Vi ser sådan på det, at kost ikke blot er et spørgsmål om ernæring i forbindelse med bestemte næringsstoffer, vitaminer osv. Kost skulle også gerne være noget, vi opfatter som mad, noget, der giver os oplevelser, og som appellerer til sanserne. Vi tror faktisk, at god mad på sygehuse og på institutioner har en

langt større betydning både for patienternes daglige velbefindende og for deres helbreds- og livsmuligheder, end det er erkendt i dag. Omvendt mener vi også, at dårlig mad i visse tilfælde kan medføre dårligt humør og dermed ringere behandlingsmuligheder. Vi mener faktisk, at det er et temmelig vigtigt område at arbejde med.

Vi har yderligere den sundhedspolitiske opfattelse, at sådan de mere basale ting og den daglige livskvalitet er vigtigere at arbejde med end alle mulige teknologiske fiksfakserier og forskellige medicinske behandlingstilbud, og hvis man skaber bedre livskvalitet og bedre behandlingsmuligheder ved at forbedre dagligdagen frem for meget avancerede behandlingstilbud, er det så langt at foretrække.

Der er jo faktisk undersøgelser udført ikke af kliniske diætister, men af læger, som viser, at en effektiv kostvejledning, hvor der er sat tid og ressourcer af til, at den foretages af fagpersoner, har en lang række positive effekter i forhold til en medicinsk behandling. Man opnår lige så gode resultater, og et godt resultat er den primære målsætning med behandlingen; man undgår alle de bivirkninger, der nødvendigvis vil være ved en medicinsk behandling; man får en lang række afledte positive effekter hos patienten, også på det daglige velbefindende, og så er der endelig det synspunkt, vi vel ikke helt kan tillade os at se bort fra, nemlig at kostvejledningen i en lang række tilfælde er langt billigere end den medicinske behandling.

Derfor mener vi, at der er brug for en langt større indsats i form af kost- og ernæringsvejledning både på sygehuse, på institutioner, hos de praktiserende læger, i primærsektoren og for vores skyld også gerne som selvstændig virksomhed, og vi mener, at kliniske diætister kan spille en vigtig og konstruktiv rolle i den sammenhæng.

Vi imødeser, at autorisationen meget nemt kan føre til en debat om, at der skal indgås overenskomst og indføres sygesikringstilskud i forbindelse med kostvejledningen, og det er vi også åbne over for at se på. Det vil selvfølgelig i sig selv medføre nogle merudgifter, men vi er overbeviste om, at det måske i et endnu større omfang vil medføre besparelser og dermed en samlet samfundsøkonomisk gevinst, og da det samtidig er et langt bedre behandlingstilbud, er vi positive over for lovforslaget.

Gunhild Husum (RV):

Formålet med lovforslaget er at fastsætte en autorisationsordning for kliniske diætister for at øge brugerne sikkerhed og for at øge service inden for ernærings- og diætområdet. Autorisationen skal ifølge lovforslaget gives af Sundhedsstyrelsen, og som minimum kræves en af Undervisningsministeriet fastsat uddannelse samt en supplerende praktisk uddannelse.

Det Radikale Venstre støtter lovforslaget, fordi det giver brugerne en synlig sikkerhed for, at kostvejledere har en dokumenterbar uddannelse.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Når det drejer sig om sundhedsområdet, har Fremskridtspartiet faktisk altid været tilhænger af autorisation. Man kan sige, at der skal tages sikkerhedshensyn, og derfor ser vi umiddelbart positivt på dette lovforslag.

Vi er som bekendt det parti, der foreslog en autorisation af kiropraktorer i sin tid, og vi fik den også igennem Tinget. Vi synes absolut, at det er vigtigt at adskille autorisationen til de forskellige grupper, vi har på arbejdsmarkedet. Her er der tale om, at man vil have de bedst mulige forhold med hensyn til mad og levevis i det hele taget, og det gør, at vi umiddelbart synes, at det foreliggende lovforslag er positivt.

Det skal være det foreløbige fra Fremskridtspartiet.

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten er enig med ministeren i hensigten med dette lovforslag. Vi ser det også som en mulighed for at styrke det forebyggende element bl.a. ved at fokusere mere på den kost, som indtages på f.eks. hospitalerne. Vi synes, det er udmærket, at man går ind og beskytter titlen »kliniske diætister«, og det har jo også det formål, at man forhindrer udviklingen af sådan en gråzone af personer, der slår sig op på dette område med et tilsyneladende kendskab til diæt og mad.

Med hensyn til uddannelsen af kliniske diætister vil vi godt understrege nødvendigheden af, at sundhedsministeren i bekendtgørelsen også medtager spørgsmålet om brug af bl.a. økologisk mad som en del af uddannelsen – og i forlængelse af hr. Jørn Jespersens indlæg vil jeg tilføje naturligvis god økologisk mad – for jeg er enig i hans vurdering af, at den mad, man får, skal være lækker og dejlig og ikke bare noget,

der er rodet sammen, selv om den bliver serveret på en institution eller på et hospital.

Men altså samlet kan vi sige, at vi synes, det er et udmærket lovforslag, som får afgrænset denne gruppe, og det har Enhedslistens støtte.

Addi Andersen (CD):

Det forebyggende arbejde er vigtigt på sundhedsområdet generelt og sandelig også, når det drejer sig om, hvad vi spiser.

De forskellige husholdningsuddannelser giver alle viden om ernæring og korrekt sammensætning af kosten, men når vi taler om kosten i forbindelse med forebyggelse og behandling af egentlige sygdomme, har man som bruger et krav på sikkerhed for kvalifikationer hos dem, der rådgiver.

De kliniske diætister har indtil nu vist sig som en dygtig og velfungerende gruppe, og jeg mener, det er rimeligt, at det kun er dem, der har ret til at bruge titlen.

Derfor foreslås der nu indført en autorisationsordning, så kun personer med den rette uddannelsesbaggrund har lov til at kalde sig kliniske diætister. Det kræver først en grunduddannelse, f.eks. som økonoma, og derefter 1 års videregående uddannelse.

Som noget nyt foreslås også indført et praksisår under supervision, før man kan slippes løs og fungere på egen hånd.

Det siger næsten sig selv, at forslaget ikke giver monopol på at give kostvejledning, det kan andre med sundhedsfaglig baggrund naturligvis også gøre.

CD kan støtte forslaget.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

De kliniske diætister er jo i antal en lille gruppe, men vel også en gruppe, som bliver mere og mere væsentlig, og som vi bliver klar over får en mere betydende opgave i en sundhedsmæssig sammenhæng. Det er jo heller ikke en kort uddannelse, de får, idet de skal have deres grunduddannelse på plads. Denne varer for økonomaerne 2 år og for ernærings- og husholdningsøkonomer 3½ år. Så det vil altså sige, at man er mindst 3 år undervejs, når man skal være klinisk diætist.

En af de ting, man har diskuteret meget, har jo været spørgsmålet om at skulle have medicin, der kunne hjælpe på forskellige sygdomme, og her er man bl.a. blevet mødt med, at spørgsmålet om kolesterol vel i lige så høj grad er spørgs-

målet om at kunne give den rigtige kostvejledning. Så på det område vil jeg tro, at vi i høj grad får brug for de kliniske diætister.

Så bliver der spurgt om, hvorfor der foreslås autorisation af en sundhedspersonalegruppe, hvis virksomhed ikke indeholder noget farlighedsmoment. Sådan var det på et tidspunkt, og det var det, der udløste spørgsmålet om autorisation eller ej. Men det gled man jo sådan set på, da man autoriserede optikerne, så i det her tilfælde autoriserer man dels på baggrund af, at det bliver et mere og mere væsentligt område, idet opmærksomheden, som jeg sagde før, på sammenhængen mellem kost og forebyggelse jo øges, dels fordi deres mulighed for at helbrede sygdom er blevet øget.

Så er der jo endelig også det, at det jo ikke bare drejer sig om, om maden er lækker. Det kunne man vel få en økonoma til at tage sig af. Det er mere et spørgsmål om, at for visse patientgrupper – allergikere, nyrepatienter, diabetikere osv. – er det i høj grad den korrekte kostvejledning, der er afgørende.

Og så til allersidst: Erhverves autorisationen af diætisterne, så gives borgerne også mulighed for at vælge de kostvejledere, som har den anerkendte uddannelse. Jeg ville synes, det var en glimrende ting, at man fik autoriseret de kliniske diætister for at synliggøre og støtte disse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 172: Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til produktudvikling af jordbrugs-, skovbrugs- og fiskeriprodukter m.m. (Udskillelse af skov og udvidelse med markedsføring).

Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Eva Fatum (S):

Dette lovforslag nr. L 172 om tilskud til produktudvikling af jordbrugs- og fiskeriprodukter er en ændring af gældende lov på området, hvori der også indgik skovbrug og træindustri.

Produktudviklingen i det primære skovbrug og af træ og træbaserede produkter er allerede i 1994 overført til Miljø- og Energiministeriet, og det forventes nu, at tilskud til disse produkter overføres til skovloven.

Loven om produktudvikling er medvirkende til at styrke den danske fødevarersektors konkurrenceevne gennem en udvikling af kvaliteten i fødevarerne, således at jordbrugs- og fiskeriprodukterne kommer i overensstemmelse med de moderne forbrugerkrav.

En udvikling af kvaliteten betyder ikke blot, at det ry, Danmark i forvejen har som et godt og kvalitetsbevidst landbrugs- og fiskeriland, styrkes, men det betyder også, at forbrugerne får nogle langt bedre varer.

I Socialdemokratiet vil vi gerne være med til at styrke denne udvikling, og vi bakker derfor op om landbrugs- og fiskeriministerens forslag om en udvidelse af produktudviklingsloven.

Udviklingen af processer og produktionsmetoder er et vigtigt redskab, hvis danske jordbrugs- og fiskeriprodukter fortsat skal kunne begå sig på det internationale marked, men det er også nødvendigt, at vore producenter kan markedsføre disse produkter. Det er derfor naturligt, at loven om produktudvikling nu udvides, således at det bliver muligt at yde tilskud til markedsføring af såvel eksisterende som nyudviklede jordbrugs- og fiskeriprodukter af en høj kvalitet.

Peter Hansen-Nord (V):

Forslaget går ud på, at lov om ændring af lov om tilskud til produktudvikling af jordbrugs-

skovbrugs- og fiskeriprodukter m.m. nu bliver delt op.

Vi bemærkede os, at ifølge skovloven, som vi i går behandlede ret effektivt og intensivt, ligger produktudviklingsdelen og de bevillingsudvalg, der er nedsat, nu hos miljø- og energiministereren.

Det, der kan ankes over ved denne her behandling, er vel egentlig – og her må man spørge ministeren om, hvad den højere filosofi er – at man efter tidligere at have forenkelt og samlet alle disse produktudviklingsordninger fra både landbrugs-, fiskeri- og skovbrugsprodukter i én ordning går hen og splitter det op igen.

Det bevirker jo umiddelbart, at man i Miljø- og Energiministeriet nu skal have ansat folk både i sekretariatdelen og andre steder, som kan tage sig af den del af produktudviklingen, der berører skovbrug og skovbrugsprodukter. Det er ikke en forenkling, det er tværtimod en forvirring, og jeg vil gerne bede om ministerens kommentar til det. Det er egentlig den negative del, der ligger i forslaget.

Resten er jo forståeligt og rigtigt, og vi hilser med tilfredshed i Venstre, at ordningen også udvides til, at man nu kan yde tilskud til markedsføring af jordbrugs- og fiskeriprodukter. Så indholdet i loven og den udvidelse, der ligger, er noget, vi i Venstre er tilfredse med, men som sagt vil vi gerne bede ministeren om her fra talerstolen at kommentere selve opdelingen.

Lene Espersen (KF):

Som de tidligere ordførere har været inde på, har dette lovforslag tre hovedændringer. For det første udskilles den del af loven, som har med skovbruget og træindustrien at gøre og bliver nu indeholdt i skovloven. For det andet tilsigter lovforslaget at udvide mulighederne for at yde tilskud til ligeledes at inkludere markedsføring, og for det tredje så gennemføres der kompensationsbetalinger inden for landbrugssektoren i medfør af Rådets forordning om den agromonetære ordning og regulering.

Indledningsvis vil jeg godt understrege, at Det Konservative Folkeparti ikke har nogen som helst problemer med den tekniske overførsel af dele af den nuværende lov til skovloven. Vi synes også, det er utrolig godt, specielt set i lyset af GATT-aftalen, at der tages initiativ til at fremme markedsføring og produktudvikling af jordbrugs- og fiskeriprodukter. Det foreslås, at den agromonetære ordning benyttes som finansieringskilde til projektet.